

پیشران‌های نابرابری و پیامدهای اقتصادی و اجتماعی آن

برگرفته از گزارش پژوهشی

(نقش بیمه در کاهش نابرابری اجتماعی "۲")

مجری گزارش: دکتر اسدالله نقدی (استاد تمام جامعه‌شناسی و

راهبر میز مطالعات اجتماعی پژوهشکده بیمه)

همکاران: محبوبه رویین‌تن، دکتر مهدی امیری، فاطمه راز کردانی، نرگس زارعیان

بخش دوم

پیشران‌های نابرابری:

✓ براساس گزارشات سازمان همکاری و توسعه اقتصادی (OECD)، پیشرفت و توسعه فناوری بزرگترین عامل افزایش نابرابری درآمدی در میان کشورهای عضو این سازمان است.

۱. تغییرات فناورانه: فناوری اطلاعات به طور خاص جهش کوانتومی را در بهره‌وری امکان‌پذیر کرده است، اما درعین‌حال باعث تشدید نابرابری در درآمد ناشی از "تفاوت مهارت در کار" شده است. علاوه بر این، مشاغل بسیاری نیز به دلیل خودکارسازی حذف شده‌اند.

۲. جهانی شدن تجارت بین‌المللی: از یک سو، تجارت یک موتور بلامنازع برای رشد و افزایش

بهره‌وری است و از سوی دیگر با تحمیل فشار بر نیروی کار غیر ماهر در کشورهای پیشرفته، به عنوان عامل نابرابری تلقی می‌شود.

۳. بازارهای کار متغیر و منعطف: بازارهای کار

انعطاف‌پذیرتر می‌توانند با تخصیص مجدد منابع به شرکت‌ها و پروژه‌های مولدتر، کارایی اقتصادی را تقویت کنند و همچنین خطر بیکاری طولانی مدت را کاهش دهند. با این حال، انعطاف‌پذیری بیشتر، چالش‌هایی را برای کارگران کم‌مهارت ایجاد می‌کند. مطالعات دیگر نقش اشتغال پاره وقت و موقت را در ایجاد نابرابری درآمد نیروی کار در برخی از اقتصادهای پیشرفته برجسته می‌کنند. به طور کلی، شواهد تجربی نشان می‌دهد که مداخلات در بازار کار (مانند حداقل دستمزد،

تشکل‌های صنفی و مشارکت‌های تامین اجتماعی) منجر به توزیع درآمد برابرتری می‌شود.

۴. سیاست‌های مالیاتی: در اقتصادهای پیشرفته، دولت‌ها تمایل دارند که نابرابری درآمد را از طریق سیاست‌های توزیع مجدد مانند مالیات‌های تصاعدی، مزایای بازنشستگی عمومی یا به‌طور خاص، محدودیت‌های پرداختی برای مدیران سطوح عالی کاهش دهند. با این حال، در چند دهه گذشته نظام مالیات تصاعدی که نرخ مالیات کم اثر برای خانوارهای با درآمد بالاست در برخی از اقتصادهای پیشرفته تقلیل یافته است.

۵. تحصیلات: تحصیلات انتخاب فرصت‌های شغلی و سطح حقوق را تعیین می‌کند. کودکانی با زمینه و بستر محرومیت و فقر، برای بالا رفتن از "نردبان تحرک

اجتماعی" با چالش‌های بزرگی مواجه هستند. از هر ۱۰ کودک دارای والدین با تحصیلات پایین، تنها یک کودک تا سطح عالی ادامه تحصیل می‌دهد در حالی که دو سوم کودکان با والدین دارای تحصیلات بالا، تا سطوح عالی پیش می‌روند.

پیامدهای اقتصادی و اجتماعی نابرابری:

۱. **ممانعت از رشد اقتصادی:** نابرابری در درآمد، تأثیر منفی و معنی‌داری در رشد اقتصادی میان‌مدت دارد. افزایش نابرابری در درآمد ممکن است انواع دیگر نابرابری مانند نابرابری آموزش یا فرصت‌ها را تشدید کند.

۲. **افزایش احتمال بحران مالی:** احتمال بروز بحران مالی و تشدید آن در درآمدهای ثابت و طبقات پایین و متوسط بیشتر است.

۳. **افزایش احتمال خشونت سیاسی و اجتماعی:** نابرابری زیاد، اعتماد و انسجام اجتماعی را از بین می‌برد و از طریق فراهم کردن زمینه منازعات خشونت‌آمیز سیاسی و اجتماعی موجب آسیب مصرف‌کنندگان و سرمایه‌گذاران می‌شود. نابرابری

به طور قابل ملاحظه‌ای حل و فصل اصولی منازعات را مشکل می‌سازد.

۴. افزایش احتمال تصمیم‌گیری‌های غلط در

سیاست‌گذاری‌های عمومی: نابرابری علاوه بر تأثیر منفی بر انگیزش‌های رشد، می‌تواند در انتخاب سیاست‌گذاری‌های عمومی ضعیف تأثیرگذار باشد. برای مثال نابرابری می‌تواند منجر به واکنش شدید در برابر سیاست‌های مقررات‌زدایی و آزادسازی اقتصادی صحیح، و شرایط تقویت‌کننده رشد شده و موضع کسانی که طرفدار سهم و دخالت بیشتر بخش عمومی و دولت در اقتصاد هستند را تقویت کند یا منجر به اتخاذ سیاست‌های زود بازده اما کم‌اثر و خطر عوام‌گرایی در سیاست‌گذاری اقتصادی و اجتماعی در کشورها گردد.

✓ علاوه بر تأثیرگذاری بر پارامترهای سطح کلان اقتصادی، نابرابری سطح خرد می‌تواند بر توانایی افراد، خانوارها، تجارت‌ها و کسب‌وکارها در مقابل خطرات نیز تأثیر منفی داشته باشد.

✓ رشد اقتصادی مهمترین عامل محرک رشد و توسعه بازار بیمه است.

✓ در کشورهای در حال توسعه، نابرابری در سطح ملی با بیمه درمانی ناکارآمد ارتباط مستقیم دارد.

✓ فقیرترین قشر جمعیت در کشورهای در حال توسعه، تحت تأثیر سخت‌ترین پیامدهای تغییرات اقلیمی قرار می‌گیرند چرا که "توانایی مقابله‌ای" کمتری دارند.

تهیه شده در روابط عمومی پژوهشکده بیمه

دسترسی به لینک‌های پرکاربرد پژوهشکده بیمه

<https://redl.ink/ircacir>

www.irc.ac.ir